

VII. SETKÁNÍ ČESKÝCH ŠKOL V ITÁLII ŘÍM, 8. - 10. BŘEZNA 2019

ANOTACE PŘÍSPĚVKŮ

(anotace jsou uvedeny podle pořadí příspěvků v programu)

Pátek 8. března 2019

Jak naučit leváka správně psát?

Učitelka České školy Řím se v rámci didaktické dílny dělí o své zkušenosti s výukou psaní bilingvních dětí v prvním ročníku; upozorňuje na některé problémy spojené s výukou ve dvou vyučovacích systémech, v italském (pro děti „hlavním“) a v českém. Problémem nejsou jen odlišně psaná písmena a nedostatek odpovídajících písanek, ale i fakt, že italská škola se nevěnuje samotné přípravě na psaní (grafomotorika), ani správné péči o rozdělení dětí na praváky a na leváky. Autorka – levačka a matka leváka – podává praktické rady, jak připravovat (nejen) leváka na správný způsob psaní, doporučuje různá rozvíčování (zápěstí, prstíků) i to, jak správně uchopit psací potřeby.

Klíčová slova: výuka psaní, grafomotorika, pravák a levák, držení psacích potřeb.

Monika Kramná, Česká škola Řím

Le basi fisiologiche dell'educazione bilingue

(„Fyziologické základy bilingvní výchovy“)

Dnes se více než kdy jindy setkáváme s častým stěhováním jak jednotlivců, tak celých národů, což potom vede k nutnému soužití více jazyků, a to i v rámci jedné rodiny. Ve svém výkladu se autor snaží nabídnout pohled na to, co se ví o bilingvistu a vícejazyčnosti z fyziologického hlediska, a o předsudcích a interpretačních chybách, kterých se dopouštíme v souvislosti s bilingvistem. Upozorňuje na problémy charakteru vědeckého (jak spolu současně existují různé jazyky v mysli dítěte a v mysli dospělého?), psychologického (je dobré nebo špatné pro správný vývoj mysli, aby dítě hned hovořilo více jazyky?), sociálního (jaký jazyk používat ve společenském styku?). Závěr patří zamyšlení nad řečí jako základem vytváření vztahů a budování vlastního „já“.

Dott. Vinicio D'Annunzio, neurolog a neurochirurg, Řím

Sobota 9. března 2019

Češi v zahraničí 30 let po Sametové revoluci - pohled spolku Česká škola bez hranic

Co se změnilo? Co se nezměnilo a změnit by se mělo? Proč by se zahraniční Češi měli zajímat o své postavení ve vztahu k zemi původu? Jak na to?

Lucie Slavíková – Boucher, Česká škola bez hranic

Zrádná slova, „falsi amici“: čeština a italština

Není „rána“ (česky „úder“) jako „rana“ (it. „žába“) a čeští „červi“ (~“živočichové protáhlého tvaru“) nejsou italští „cervi“ („jelení“). Italsko-česká vysokoškolská studentka se na příkladu tzv. „zrádných slov“ zamýšlí nad některými interferencemi mezi češtinou a italštinou. Především nad „zrádnými slovy“, to je nad slovy, která si jsou v obou jazycích graficky nebo foneticky podobná, ale mají v každém jazyce jiný význam a mohou způsobit i nedorozumění - těm, kdo se učí češtině nebo italštině jako cizímu jazyku, ale i bilingvními osobám. Příspěvek se však částečně dotkne i dalších druhů interference.

Klíčová slova: jazyková interference, interference ve významu slov, zrádná slova, čeština, italština

Teresa Mele, Associazione Praga

Úskalí právníckého překladu

„Dohoda o vině a trestu“ je „patteggiamento“? A jaké důsledky měla socialistická zkušenost na vývoj práva a právnícké terminologie v České republice? Může vůbec překladatel, který nemá právnícké vzdělání, pořídit skutečně přesný protějšek originálního právníckého textu? Italský advokát se zkušeností z česko-italské praxe, sám bilingvní, se zamýšlí nad některými úskalími právníckého překladu, která mohou komplikovat práci i zkušenému překladateli, a nad nástroji, která mohou překlad usnadnit.

Klíčová slova: odborná terminologie, právnícká terminologie, překlad, čeština, italština, odborné překladové slovníky

Avv. Alessandro Di Paola, Associazione Praga

Činnost České školy Neapol - Slasti a strasti

Ředitelka České školy Neapol ve svém příspěvku shrnuje činnost školy od jejího vzniku po současnost (9 let). Svou prezentaci rozdělila pro přehlednost do sedmi bodů: 1. přezkoušení, 2. české tradice, 3. výlety a vycházky, 4. projekty, 5. výstavy a soutěže, 6. mimořádné akce, 7. letní tábor. Konkrétně se zaměří především na zkušenosti z letních českých táborů a poslední nadstavbovou aktivitu – výstavu Eschera.

Helena Schwarzová, Česká škola Neapol

“Křehkost” projektů České školy

Ředitelka České školy Řím hodnotí z několika úhlů pohledu zranitelné postavení projektů Českých škol v zahraničí. Na jedné straně jde o projekty již zavedené a z více stran oceňované, na druhé straně jejich udržení a kontinuitu ovlivňuje řada faktorů, které ne vždy lze předvídat. Vedle ekonomického zajištění, které pokrývá jen nejnужnější chod výuky, je to adekvátní příprava pedagogů, kteří musí být kvalifikovaní a velmi motivovaní. V neposlední řadě patří k faktorům působícím na zdárné plnění školních vzdělávacích programů aktivní a pravidelná spolupráce rodin. Ale zároveň jsou to právě České školy, které se staly “hnacím motorem” krajských sdružení, díky nimž se stále více krajanů aktivně zapojuje do činnosti krajských spolků.

Klíčová slova: česká škola v zahraničí, bilingvní vzdělávání, ekonomické zajištění, příprava pedagogů, spoluúčast rodin, aktivní zapojení do činnosti spolku

Kateřina Di Paola Zoufalová, Česká škola Řím

Využití tematických výstav při vzdělávání bilingvních žáků: metodické postřehy z České školy Řím

Učitelka České školy Řím se zamýšlí nad mnohostranným využitím tematických a didaktických výstav při plnění vzdělávacích cílů české základní školy v zahraničí. Na konkrétních příkladech výstav uskutečněných v ČŠŘ dokládá jejich nezanedbatelnou úlohu nejen pro prohloubení a oživení učiva v rámci předmětu „České země včera a dnes“ a v okruhu průřezových témat, ale i jejich podstatný přínos pro výuku českého jazyka v bilingvním prostředí. Klíčová slova: didaktické prostředky, materiální didaktické prostředky, výstava, tematická výstava, didaktická výstava, projektové vyučování, nastavbový program, bilingvismus, bilingvní vzdělávání, česká škola v zahraničí.

Květoslava Rubešová, Česká škola Řím

Český a italský pes neštěkají stejně? Výuka češtiny při návštěvě Bioparku v Římě

Učitelka České školy Řím vyhodnocuje integrované vyučování během návštěvy zoologické zahrady.

V průběhu zábavné procházky se žáci přesvědčili, že jednotlivé předměty, které se běžně učí ve školních lavicích, se v praxi prolínají, a pedagogové se obohatili o zkušenost, že výuka českého jazyka může probíhat efektivně i v italském prostředí.

Klíčová slova: integrovaná výuka, alternativní vyučování, výuka češtiny v italském prostředí, využití českého názvosloví, třídění a členění fauny a flory k opakování gramatiky.

Eva Trlíková, Česká škola Řím

Radost být Čechem aneb pocta české státnosti

Uplatnění metody projektového vyučování, která vychází ze smyslového prožitku a setkání s hmotou (konkrétně keramickou hlinou), při získávání a upevňování vědomostí u bilingvních dětí v předškolním a školním věku.

Autorka představuje školní projekt, ve kterém přenáší dané téma malým dětem v podobě, která je osloví, je jim snadno pochopitelná a která prohlubuje prožitek vlastní české identity.

Klíčová slova: projektové vyučování, projektová metoda, předškolní vzdělávání, základní vzdělávání, bilingvismus, mateřská škola, mezipředmětové souvislosti, smyslové vnímání.

Šárka Belvisi Chmelíčková, Česká škola Řím

Úloha a význam hudebních činností v bilingvním vyučování

Příspěvek je věnován všestrannému využití různých hudebních činností (zpěv, hudební nástroje, Orffovy nástroje) v bilingvní škole – od rozšiřování poznatků týkajících se českých reálií po prohlubování a zpestření výuky českého jazyka při nácviu výslovnosti, čtení, porozumění a dalšího.

To vše na popisu konkrétní vyučovací hodiny s ukázkami práce s dětmi (video).

Klíčová slova: hudební výchova, hudební činnosti, zpěv, Orffovy hudební nástroje, výslovnost, slovní zásoba, čtení.

Monika Kramná, Česká škola Řím

Aktuality z České školy v Miláně. - Krajánek ve světě: představení dětského časopisu

Ve svém vstupu představí Jana Schulzová, ředitelka České školy Milán a předsedkyně Spolku krajanů a přátel ČR v Miláně, nejzajímavější a nejdůležitější novinky milánské školy od posledního setkání škol v listopadu 2018. Druhým vstupem bude prezentace online časopisu Krajánek určeného nejen dětem žijícím v zahraničí, který rovněž prošel v nedávném období klíčovými proměnami.

Jana Schulzová, Česká škola Milán

Motivační práce a osobní rozvoj dětí při studiu

Příspěvek České školy Lucerna v Bologni pojednává o místní česko-italské komunitě, kde mezilidské vztahy jsou na prvním místě a kde pro každého pečlivě hledáme ideální podmínky pro jeho osobní rozvoj. S tím souvisí naše experimentace s demokratickou organizací školy. Při své práci jsme závislí na shromažďování poznatků z pozorování pro následné zvolení motivačních plánů.

Andrea Doskočilová - Libuše Skočdoplová, Česká škola Lucerna, Bologna

Prezentace nových projektů: „Krajanky dětem“ a další

V této části prezentace budou představeny projekty České školy ve Florencii *“Příběhy našich sousedů”* a *“Krajanky dětem”*. Kromě konkrétního popisu aktivit tato prezentace upozorňuje především na netradiční didaktické metody výuky a na význam, jež tyto projekty mají nejenom pro žáky školy, ale i pro českou komunitu v Toskánsku.

Vzdělávací projekt **“Příběhy našich sousedů”** je koordinován českou neziskovou organizací Postbellum (zabývá se též projektem Paměti národa) a zahrnuje spolupráci s českými organizacemi a institucemi (Postbellum, Ústav pro studium totalitních režimů a Český rozhlas). V jeho průběhu žáci 2. stupně ZŠ nahrávají rozhovor s pamětníky – krajanů. Projekt přesahuje hranici pouhého rozhovoru a rozšiřuje metodiku výuky o nové formy, především osvojování si moderních dějin na základě zajímavých osobních příběhů, rozvoj komunikačních schopností, sociálních návyků, ale i technických dovedností. Neopomenutelný je význam předávání zkušeností mezi generacemi. Výstupy tohoto projektu budou zveřejněny 24. října 2019 na slavnostním večeru věnovaném 30. výročí Sametové revoluce.

Nápad kreativních laboratoří nazvaných **“Krajanky dětem”**, se zrodil díky výše uvedenému projektu *“Paměť národa”*. Během těchto setkání se děti mohou naučit nové dovednosti, vyzkoušet si zajímavé řemeslné techniky (barevné sklo, keramika, práce s přírodními materiály atd.) a společně s krajanami vytvářet umělecké výrobky. Tento projekt je opravdovým generačním sblížením krajanů v Toskánsku a přispěl k upevnění české komunity ve Florencii.

Prezentace nových projektů: „Spolupráce s Maďarskou školou ve Florencii“

Spolupráce s Maďarskou školou ve Florencii přinesla velmi zajímavá setkání na téma **“Poznáváme naše země”**. Hravou formou jsou dětem přibližovány zvyky, tradice, jazyk a celkově kultura jiného národa. Setkání jsou koncipována jednak jako zábavné soutěže s cílem osvojení si znalostí o obou zemích a jednak jako jazykové laboratoře. V neposlední řadě obsahují i zábavné prvky tance, či zpěvu, kreativní laboratoře a zcela jistě vedou k vzájemnému poznávání obou komunit ve Florencii.

Zdenka Skorunková, Česká škola ve Florencii

Komenského „Didaktika“ a „Nejnovější metoda jazyků“

Jan Amos Komenský (1592 – 1670) se stal zakladatelem moderní výchovy, který vytyčil požadavek systematického všeobecného vzdělání pro všechny. Byl ovlivněn nejen studiem na německých univerzitách v Herbornu a Heidelbergu, ale i předními evropskými mysliteli; k jeho učitelům patřili například Johann Valentin Andreae (1586 - 1654) a Johann Heinrich Alsted (1588 - 1638). V Herbornu Komenský důkladně poznal dílo Wolfganga Ratkeho (1571 - 1635), jehož didaktické názory značně ovlivnily další myšlení a dílo Jana Amose.

Rozpracováním, zdůvodněním a domyšlením Ratkeho námětů se stal Komenský největším pedagogickým myslitelem všech dob a jeho myšlenky si zachovávají podnětnost i v současné době, zvláště ve výuce jazyků a v otázce názornosti vyučování. Jan Amos Komenský věřil, že výchovou a vzděláním lze změnit stávající svět, zmítaný válkami a nenávisť.

Nabídka komeniologických a dalších výstav realizovaných v NPMK k zapůjčení i školám v zahraničí

O výstavách pořádaných Národním pedagogickým muzeem, včetně výstav k zapůjčení, se můžete informovat na internetových stránkách NPMK:

<https://www.npmk.cz/muzeum/expozice-vystavy/vystavy-k-zapujceni>

Markéta Pánková, Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, Praha

Pohled z druhé strany

Příspěvek se věnuje vzdělávání v česko-italských třídách na ZŠ J. Gutha-Jarkovského. Přináší pohled na to, jak je takové vzdělávání realizováno. Připomíná, s jakými institucemi škola spolupracuje i které zajímavé aktivity v rámci projektu realizuje. Zároveň však upozorňuje na problémy a potíže, které v rámci vzdělávání a výuky mohou vzniknout. Pokouší se také analyzovat, proč tomu tak je, a hledá řešení, jak popsaným negativům předcházet.

Jitka Kendíková, ZŠ a G J. Gutha-Jarkovského, Praha